

Sociale Raad Tilburg

Sociale Raad Tilburg
Spoorlaan 444
5038 CH Tilburg

Gemeente Tilburg
College van burgemeester en wethouders
Tav. wethouder dhr. R. Dols
Postbus 90155
5000 LH Tilburg

Tilburg, 9 augustus 2019

Betreft: Advies 'Hulp aan Huis'
Kenmerk: 19/024

Geacht college,

Hierbij ontvangt u van de Sociale Raad Tilburg (SRT) het door u gevraagde advies over 'Hulp aan Huis'.

U hebt gezien het belang en de gevolgen van wijzigingen op dit beleidsterrein om een apart advies hierover gevraagd. De uiteindelijke besluiten zullen landen in de verordening WMO 2020. Wij zien met u het belang en de draagwijdte van besluiten betreffende 'Hulp aan Huis' en voldoen dan ook graag aan uw verzoek om hierover een afzonderlijk advies uit te brengen.

Adviesaanvragen en procedure

Vooraf willen wij even reageren op de adviesaanvragen in deze periode, de bijbehorende procedure en de consequenties hiervan voor de SRT. De SRT heeft veel adviesaanvragen ontvangen die juist in de vakantieperiode door ons besproken en geschreven moeten worden. Daarbij komt dat veel teksten laat aangeleverd zijn waardoor de in de verordening vastgestelde periode die wij hebben om advies uit te brengen niet altijd nagekomen wordt. Dit heeft gevolgen voor onze advisering. Als SRT hebben we ons ingezet om alle adviesaanvragen te honoreren maar het korte tijdsbestek en de vakantieperiode hebben tot gevolg dat we dit niet altijd hebben kunnen doen op de wijze die wij zelf gekozen zouden hebben.

Toekomst 'Hulp aan Huis' en WMO

U geeft aan dat er momenteel al een tekort van € 2,6 miljoen is op het budget voor 'Hulp aan Huis'. De verwachting is dat dit tekort zal stijgen en daarom is het wenselijk om de aanpak te herzien. Allereerst wil de SRT aangeven het van belang te vinden dat er vanuit een brede visie op de toekomst gekeken wordt naar 'Hulp aan Huis' en de WMO. Nadenken over en afwegingen maken is noodzakelijk om te zorgen dat het bieden van zorg en ondersteuning betaalbaar blijft en dit systeem ook op de lange termijn houdbaar blijft. Daarbij vragen wij vanuit de SRT met name aandacht voor de mensen die deze hulp aan huis nodig hebben en niet de (financiële) middelen hebben om dit zelf te regelen. Deze hulp moet ook beschikbaar en betaalbaar blijven voor mensen met lage inkomens.

Van een algemene voorziening naar een maatwerkvoorziening

- 'Hulp aan Huis' wordt per 1 januari 2020 van een algemene voorziening een maatwerkvoorziening. Dit heeft, zoals u ook aangeeft, veel gevolgen. Nieuwe gebruikers zullen hier niets van merken omdat zij direct met de nieuwe regels te maken zullen krijgen. Voor de huidige gebruikers zal er een overgangperiode van twee jaar ingesteld worden.

- Bij een maatwerkvoorziening hoort een andere, zwaardere toetsing. De toegang tot deze hulp wordt dus moeilijker waarbij wij hopen dat het zwaartepunt in de afweging om wel of niet toe te kennen steeds zal liggen bij wat deze individuele inwoner nodig heeft om prettig en zo lang mogelijk in haar/zijn eigen huis te kunnen wonen.

Overgangperiode

- U bouwt een overgangperiode van twee jaar in. Het is prima dat u voldoende tijd neemt om de huidige gebruikers de overgang te laten maken naar het maatwerksysteem. Als SRT vinden wij het van belang dat met alle inwoners op een zorgvuldige wijze gesproken wordt. Er moet nu immers een uitgebreid gesprek gevoerd worden waarbij de noodzaak om huishoudelijk hulp toegekend te krijgen, vastgesteld moet worden. De kans is groot dat dit voor een aantal bewoners zal betekenen dat zij minder of misschien zelfs geen huishoudelijke hulp meer krijgen. Veranderingen en overstappen naar een ander systeem vinden veel mensen niet fijn. Duidelijke informatieverstrekking, voldoende tijd om de nieuwe regels en de consequenties uit te leggen is van essentieel belang.

Wij adviseren u tijdig en helder te communiceren met de desbetreffende inwoners en de betrokken medewerkers zodat onnodige onrust en angst om verlies van zorg en werk voorkomen wordt.

- Het instellen van deze overgangperiode leidt bij ons ook tot de volgende vraag.

Wat zijn de financiële gevolgen voor de huidige gebruikers van 'Hulp aan Huis' die bijvoorbeeld pas over 1,5 jaar overgaan naar de maatwerkvoorziening? Blijven zij betalen voor een algemene voorziening waardoor sommigen meer betalen dan het abonnementstarief of worden zij ook aangehaakt op het abonnementstarief?

Modulair systeem

- Het voorstel is om een modulair systeem in te voeren waarbij de basis bestaat uit een module 'schoon en leefbaar huis' van 108 uur per jaar. Deze kan aangevuld worden met kleinere modules of afhankelijk van de mogelijkheden van de burger en haar/zijn netwerk verminderd worden met een aantal uren.

Het modulair systeem lijkt ons een goed systeem om zo afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden een passend aanbod wat betreft 'Hulp aan Huis' te organiseren. Dit sluit ook aan bij het streven om maatwerk te leveren.

- In de nieuwe systematiek ontvangen inwoners structureel minder tijd voor huishoudelijke hulp.

Mensen krijgen nu drie uur huishoudelijke hulp waarbij een grote groep minder dan drie uur inzet. Dit leidt tot een gemiddelde tijdsinzet voor huishoudelijke hulp van 2,5 à 3 uur. Concreet betekent dat dat inwoners vanaf 1 januari 2020 30 tot 60 minuten minder huishoudelijke hulp krijgen. Dit roept bij ons de vraag op basis van welke argumenten er besloten is om minder uren in te zetten voor 'Hulp aan Huis'.

Schoon en leefbaar huis

Een aandachtspunt hierbij is natuurlijk wel de omschrijving 'een schoon en leefbaar huis'. Zoals de laatste jaren is gebleken, is dit een omschrijving die niet eenduidig is en die al tot de nodige discussies heeft geleid.

- De SRT adviseert om heldere criteria te ontwerpen voor een 'schoon en leefbaar huis'.

- Daarnaast adviseren wij om te zorgen voor een makkelijk toegankelijke procedure om vragen of problemen betreffende 'een schoon en leefbaar huis' en de persoonlijke opvattingen van inwoners daarover bespreekbaar te maken.

- Tevens willen wij vanuit een bredere blik op welzijn en gezondheid van burgers nog eens aandacht vragen voor de signaleringsfunctie van de medewerkers 'Hulp aan Huis'. Deze medewerkers komen bij inwoners thuis en zullen zaken als voedsel dat over datum is of onvermogen om bepaalde zaken nog zelf te regelen, constateren.

Wij adviseren om medewerkers te scholen en te ondersteunen in deze signaleringsfunctie en een heldere procedure in te richten waar en hoe zij meldingen kunnen afgeven.

Abonnementstarief

Het abonnementstarief WMO wijzigt van een termijn van 4 weken à € 17,50 in een termijn van een maand à € 19,50 wat leidt tot een kleine verhoging. Om overzicht te kunnen houden op inkomsten en uitgaven is het voor veel mensen prettiger dat er gewerkt wordt met een maandsysteem. Daarom vinden wij dit dan ook een verbetering ten opzichte van het vierwekensysteem.

Werkgelegenheid huidige alfahulpen

Er zijn veel mensen, vooral vrouwen, werkzaam als alfahulp. Zij verrichten dit werk vaak al jaren en wij vragen ook aandacht voor hun positie. Wij pleiten voor het behoud van banen voor deze groep beroepskrachten. In uw notitie lezen wij dat u hier actief mee aan de slag bent en dat onderschrijven wij van harte.

Koppels inwoners en alfahulpen

We constateren dat er vaak langdurige (werk)relaties zijn ontstaan tussen inwoners met een hulpvraag en de alfahulpen. Ze hebben elkaar goed leren kennen en vertrouwen elkaar. Dat is een waardevol gegeven. Daarom pleiten wij ervoor dat deze koppels ook bij elkaar kunnen blijven als zij overgaan naar het nieuwe systeem. Ook hier hebt u aandacht voor en wij hopen dat u zich inzet zodat de koppels die dat wensen bij elkaar kunnen blijven.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Er zullen veel gesprekken gevoerd moeten worden voordat alle inwoners die nu 'Hulp aan Huis' hebben een indicatie hebben ontvangen. Regelmatig zullen familieleden aanwezig zijn maar soms zal dat om diverse redenen niet het geval zijn. Ons advies is om hierbij heel actief met inwoners te communiceren dat zij gebruik kunnen maken van onafhankelijke cliëntondersteuning.

Indicatie

- Het lijkt ons een logische keuze om de taak van indiceren bij de Toegang te beleggen. Om te voorkomen dat de wachtlijsten groeien, lijkt het ons dat er uitbreiding van capaciteit nodig is.
 - Soms hebben inwoners, bijvoorbeeld als gevolg van een ongeluk, kortdurend huishoudelijke zorg nodig. Er is een concrete vraag met een duidelijke oorzaak. Een uitgebreide indicatiestelling is dan niet nodig en belast alleen maar het systeem.
- Wij adviseren in verband met efficiency in een dergelijke situatie een verkorte procedure in te zetten.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van dit advies dan horen wij die graag. Wij zijn altijd bereid hierover met u in gesprek te gaan.

Hoogachtend,
namens de Sociale Raad Tilburg,

Dion van den Berg,
voorzitter Sociale Raad Tilburg.